

Protokol nahrávky*

Pamětník: Alena Vaňáková

Datum a místo natáčení: 9. prosince 2022 v bytě narátorky v Brně

Natočila a zpracovala: Tereza Vinická

1. nahrávka	
0:00:00	Představení narátorky. Alena Vaňáková (rozená Dopitová) se narodila 3. července roku 1943 v Brně. Rané vzpomínky na nálety za války. Otec Zdeněk Dopita byl synem advokáta, otcem nucen vystudovat práva, teprve potom směl studovat konzervatoř (u Rudolfa Waltera), [Z. D. byl režisér, pedagog a ředitel divadla Bratří Mrštíků v Brně]. Matku Boženu, roz. Kolaříkovou (vyučenou kloboučnici) si vzal po deseti letech chození. Oba byli ročník 1912. A. Vaňáková vyrůstala v divadelním prostředí, pamatuje si představení Prodané nevěsty v Divadle na Veverí, otec byl také rozhlasovým režisérem – v předškolním věku účinkovala v několika inscenacích, později i v Divadle bratří Mrštíků. Vzpomínka na Rudolfa Waltera, divadelníka a pedagoga a jeho rodinu. Tatínek se znal a pracoval také s Františkem Kožíkem, který v brněnském rozhlase nějaký čas pracoval. Rusalka a Její pastorkyňa byly pro narátorku iniciační opery, díky nim chtěla studovat operní režii. Slyšela je poprvé na jedenáctiletce, Její pastorkyni v režii Oskara Linharta s Libuší Domanínskou v titulní roli. Dále vzpomíná na pěvce Marii Steinerovou, Antonína Jurečku, Jaroslava Ulricha, Gézu Fischera, Eduarda Hrubého. Podrobněji o pěvkyních Libuši Domanínské (emocionální pojetí rolí, bezchybný zpěv) a Marii Steinerové. V Brně narátorka zažila také Soňu Červenou jako Carmen nebo Oktaviána v Růžovém kavalírovi a Cherubína ve Figarově svatbě, pěvkyně bydlela na Veverí. Měla mimořádně probarvený alt a triumfovala charismatem a hereckým uměním.
0:15:26	Na základní školu (jedenáctiletku) vzpomíná ráda. Maturovala z chemie. V roce 1961 nastoupila na rok do Zbrojovky (kvůli původu), ale v té době už chodila získávat zkušenosti na JAMU, např. jako nápověda. Po roce v továrně tam složila přijímací zkoušky – zadání a detaily zkoušek. O profesorovi Miloši Wasserbauerovi, studenty oblíbený, jeho výuka je „celoživotně poznamenala“. V ročníku i zpěváci Jaroslava Janská, Jan Hladík, Josef Škrobánek – stejná generace. Do divadla pak přijata Magdalena Blahušiaková – všichni stejný ročník – generační divadlo. Vzpomínka na pedagožku Marii Mrázkovou – učila pohyb. Studenti vystupovali na scéně v bývalém Husově sboru v Králově poli, kterou si sami stavebně přebudovali. Experimentální scéna pod vedením prof. Wasserbauera. Popis profesora systému výuky – bytostný praktik, prosazoval Stanislavského, spolupracoval s Františkem Trösterem. Studenti svědky jejich legračních, ale poučných diskusí. Ženou prof. Wasserbauera byla původně zpěvačka – dr. Věra Štřelcová - učila dějiny a dramaturgii – velmi přísná. Dějiny učil také prof. Jan Trojan.
	První režii A. Vaňákové ve studentském divadle byl Telemannův Pimpinone. Popis inscenace. Poté režírovala nové obsazení původně profesorské inscenace Figarovy svatby, následovala první spolupráce s výtvarnicí Inez Tuschnerovou –

* Protokol nepředkládá ověřená fakta. Reprodukuje informace v té podobě, v jaké je uvádí narátorka. Případná vnější doplnění jsou odlišena hranatými závorkami.

	Helga (prolog k Fibichovu Pádu Arkuna). Celoživotně tvořily tvůrčí tým. Ve 4. ročníku režie Carmen a jako absolvenstké představení tři jednoaktovky: Pergolesiho Služka paní, Jan Duchaň: Ctnostná komedie a baletní komické intermezzo Bumbalka a Hajdalák k opeře F. V. Míči O původu Jaroměřic na Moravě.
0:31:24	Po JAMU odešla narátorka na rok do východního Berlína k Walteru Felsensteinovi do Komische oper Berlin (mj. prosazoval divadelní oproti koncertnímu pojetí opery), studovala přitom na Deutsche Hochschule für Musik u profesora Hannse Eislera. O hostování KOB v Praze s Liškou Bystroušskou a doprovodné konferenci, kde se názorově střetli profesori Wasserbauer a Felsenstein. Na JAMU existuje záznam zmíněné inscenace, podle narátorky zde chybí poezie, jde o naturalistické divadlo. O Felsensteinovi jako režisérovi, nenechal zpěváky tzv. markýrovat (mnozí na to doplatili problémy s hlasivkami) a naprosto přesně vyžadoval hereckou akci, někdy nedbal hudby a vycházel z textu – příklad na árii Mařenky z Prodané nevěsty. Narátorce byl bližší Götz Friedrich – oblíbený pedagog, vtipný (vzpomínka), který ji v Německu učil, líbilo se jí například i jeho nastudování Jenůfy. O německém systému umělecké výuky - hodně teorie a dlouhé diskuse, narátorka se zdokonalila v němčině a chtěla se v Berlíně zdržet, nenašla ovšem angažmá (zamýšlela pracovat např. jako asistentka režie). Studenti v Berlíně navštěvovali divadla, narátorka viděla například ve Staatsoper inscenaci Electra režisérky Ruth Berghaus [manželka skladatele a dirigenta Paula Dessaua], a to velmi civilně provedenou. Úsměvná vzpomínka na cembalistu Rudolfa Zelenku, který přijel do Berlína s A. Vaňákovou a přátelili se. Čeští zpěváci u Felsensteina: basista Rudolf Asmus (u nás revírník v Lišce Bystroušce), barytonista Vladimír Bauer (u nás Jago v Othellovi, Šiškov v opeře Z mrtvého domu), sopranistka Jarmila Rudolfová – všichni výborní herci, Felsensteinovi na tom hodně záleželo.
0:47:04	V roce 1967 se narátorka vrátila zpět do Brna a nastoupila v Janáčkově opeře [dále JO]. První dva roky jako stipendistka Ministerstva školství, později jako zaměstnankyně. Od počátku jako asistentka režie. Režiséři Oskar Linhart, Miloš Wasserbauer, Václav Věžník. Linhart pracoval v opavské opeře a narátorce tam zprostředkovával hostování jakožto samostatné režiséře. V JO asistovala V. Věžníkovi a dalším – hostujícím, např. Václavu Kašlíkovi (Boris Godunov), Karlu Jernekovi (Falstaff), Milanu Páskovi – vzpomínka. O Evaldu Schormovi – považuje ho za svého druhého profesora, velmi odlišný od Wasserbauera – způsob jeho práce. Operu režíroval v době, kdy nesměl točit. Václav Nosek – vedoucí narátorčiny diplomové práce o Janáčkově Osudu, dlouhodobě spolupracovali - zaměstnal E. Schorma – krásná spolupráce, asistovala mu Madame Butterfly, Čertovu stěnu a především Tři přání. Popis inscenace – dotáčky, scéna, pěvci Josef Škrobánek a Milada Šafránková, jazzový orchestr. Jednotlivě o režisérech JO. Oskar Linhart – promyšlená psychologie postav, dbal na detaily. Václav Věžník – měl rád Verdiho, seděly mu komické opery, spoléhal na výtvarníka, výborná práce s herci. Václav Kašlík, bratr byl flétnista ve filharmonii, narátorka chodila do třídy s jeho dcerou - neteří Kašlíka. Dominantní režisér, zásluhy v opeře – prosazoval kinetickou režii (v rámci jednání se scéna proměnila, nebyla statická, inklinoval k projekcím atd.) Jeho pozdější inscenace Boris Godunov už byla bez výstřelků a experimentů.
1:02:22	Karel Jernek. Milan Pásek – v JO často hostoval, trval na své koncepci, odegypťizoval Verdiho Aidu – spolu s výtvarníkem Karlem Zmrzlým – popis

	scény, která byla velmi pohyblivá. Vzpomínka na hostujícího italského tenoristu Gaetana Bardinio, který byl z tohoto pojetí v šoku, musel skákat po pohybujících se jevištních prvcích a točnách. M. Pásek z Aidy také vypustil tradiční průvod a zklamal tak obecenstvo. Velmi přehledně a ve spolupráci s Karlem Zmrzlým dělal současnější tituly. Dobře cítil hudbu. Hostující režiséry zval Václav Nosek, operu chápal jako týmovou záležitost. Narátorka byla u zrodu jeho Miniopery, která měla být příležitostí k experimentům, zpěváci zde vystupovali v rámci svých úvazků v divadle, někdy protestovali. Premiéry většinou v Redutě, některé režírovala náratorka, jiné například [původní profesí tanečník a choreograf] Luboš Ogoun nebo překladatelka Eva Bezděková, Václav Věžník aj. První nátorčinou samostatnou režii v Brně na velkém jevišti byla pohádková opera [Evžena Zámečníka] Ferda mravenec v roce 1977 s choreografem L. Ogounem, výprava Vojtěch Štolfa. O postavení ženy-režisérky (byla teprve třetí absolventkou oboru, předešlé dvě byly Slovenka Bargárová a Alena Mášová), žena na pozici režie nebyla zavedena. Narážela na nevoli některých kolegů.
1:13:33	Podrobněji o Miniopere Václava Noska. Byl dramaturgem a dirigentem, inklinoval k hudbě 20. století, zároveň měl zásluhu na uvádění starých kusů (v nátorčině režii: Monteverdiho Korunovace Popey v úpravě Ernsta Křenka, ale i Dobrý voják Švejk autora Roberta Kurky - Cimarosa: Tajné manželství – první opera, kterou hráli v originálním jazyce – vzpomínka na zkoušení, dirigent a korepetitor Evžen Holíš zároveň jazykovým poradcem, Myslivečkova Hypermestra – v orig. L'Ipemestra, ale hráli česky). Asistentkou režie byla A. Vaňáková celých třináct let, když se nepočítá hostování v Olomouci a Opavě. V Opavě díky O. Linhartovi inscenovala v československé premiéře operu skladatele [Jiřího] Dvořáčka Ostrov Afrodity, Offenbachovy Hoffmannovy povídky a čs. premiéru opery [Jiřího] Berkovce Hostinec U kamenného stolu. V Olomouci hostovala už po podepsání režisérské smlouvy v Brně: [Ambroise] Thomas: Mignon a v operetě Frimlova Rose Marie, Nedbalova Polská krev a Straussův Královnin krajkový šátek. Obecně o režii v operetě, kterou původně nechtěla režírovat. Rose Marii pojala ironicky - pro scénu přede hry nechala vyřezat ošklivého vlka, který otevíral tlamu – neprošlo. Později začala brát operetu vážně – Strauss v Olomouci s novým překladem Vladimíra Fuxe, dirigent [Zvonimír] Skřivan, herecké obsazení - spolužáci z JAMU. Na operetě nesnášela, jak se zpěváci prosazovali sami za sebe, ženy chtěly vyniknout apod. Dlouhé období asistování bylo obdobím sbírání zkušeností. V Opavě na výpravě pracoval Karel Dudič, na Ostrov Afrodity si nátorka scénu i kostýmy malovala sama, u Hostince U kamenného stolu ve výpravě využili vtipné dobové reklamy.
	Ještě k Ferdovi mravencovi (1977): výtvarnicí kostýmů byla Bedřiška Ustohalová – studovala ve Vídni, velmi poctivé kostýmy vycházející ze Sekorových knižních ilustrací. Hrál se deset let o svátcích a jako dětské představení, natočeno Československou televizí.
1:28:16	Od roku 1980 v Brně samostatnou režisérkou. Zpočátku nedůvěra ze strany kritiky, vytrvala na svých názorech a představách bez ohledu na ni a později byla přijímána dobře. Nátorka cituje hodnotící komentář své pedagožky dr. Střelcové-Wasserbauerové ke své dramaturgické studii ke Gluckově Orfeovi [a Eurydice], z níž škrtla Orfeovu nejdůležitější árii. Vzpomínka na inscenaci dvou jednoaktovek uvedených u příležitosti třicátých narozenin nátorčiny generační skupiny v Janáčkově opeře: Opera Pulcheria J. J. Fuxe a Telemannův

	Pimpinone. Hrál se ve foyer a vystupovali všichni třicátníci z JO (rok 1973). O své inscenaci opery Čert a Káča [1979] – popis nastudování. Za nemocného šéfa dr. Ilju Hylase vzala režii Prokofjevova Příběhu opravdového člověka, scénář ještě napsaný neměl, možnost pro invenci narátorky. Titulní roli dublovali zpěvák (v alternaci Pavel Červinka a Fero Caban) a člen baletu (v alternaci Eman Fišer – narátorčin oblíbený představitel pohybových komických rolí a Pavel Prokeš). Za L. Ogouna vytvořen tzv. operní balet. Existoval vedle velkého baletního souboru a zahrnoval členy, kteří už vysluhovali a byli k použití v opeře nebo činohře, nebyli vázáni na zkouškách velkého baletu. Za tuto inscenaci dostal inscenační tým cenu Literárního fondu. Händel: Rodelinda – narátorka má velmi ráda hudbu této opery, pracovala na ní s výtvarníkem Janem Vančurou (původně vyučený sklář, měl rád interiéry divadel a maloval je). Zadání šéfa opery bylo udělat Händela „polokonzertně“, celá scéna byla malovaná podle návrhu J. Vančury – stříbrná medaile na Pražském Quadriennale – popis malované scény, vytvářející perspektivu. Kostýmy Josef Jelínek.
1:45:49	Očíslované abonentní skupiny. Jedna byla pro náročného diváka – jim byl určen například zmíněný Händel. V rámci Miniopery se hrála Myslivečkova Hypermestra s výpravou Daniela Dvořáka. Kostýmy: první spolupráce s Inéz Tuschnerovou – popis velmi neobvyklých kostýmů zvaných „muchláče“ – asociace barokní drapérie. Vzpomínka na pražské uvedení inscenace. V roce 1987 režie Janáčkovy Osudy, dávno už se připravoval do dramaturgického plánu, ale Vilém Přibyl (měl zpívat hlavní roli) odmítl. Následovala dramaturgická úprava – libreto od Fedory Bartošové (přítelkyně Janáčkovy zesnulé dcery) se narátorce nelíbilo. Psala na toto téma svou diplomní práci. Nové libreto konzultováno s Evou Bezděkovou, nakonec ponechán původní text a v režii narátorky byl podepřen jevištní akcí. Dramaturgický nápad Václava Noska doplnit děj o prostředí konzervatoře, které tvořilo rámec příběhu. Inscenace byla úspěšná, stala mezníkem v narátorčině tvorbě. A. Vaňáková obdivuje krátké opery brněnského skladatele Josefa Berga, řečeného Pepan Berg. Režirovala nejprve jeho Eufrida před branami Tymén (parodie na operu – jeden tenor, jedna trubka a řečník). Podobný humor byl blízký i studentům A. Vaňákové Kristianě Belcredi a Roccu Rapplovi (Snídaně na hradě Šlankensvald). Kritiky nepochopeno. Figarova svatba – znala ji dobře už od školy, výtvarně pěkné řešení [Oldřich Schüller], který tragicky zahynul, hudební problém cítila narátorka v osobě dirigenta Václava Urbana (tempo).
1:59:14	Se svým nastudováním Stravinského Života prostopášníka nebyla režisérka spokojena na sto procent. Zpěváci nebyli dostatečně připraveni. Scéna Karel Zmrzlý. První spolupráci s tímto výtvarníkem byla narátorčina Polská krev v Brně [1983]. Vyprávění o náhodném vzniku této dlouholeté a plodné spolupráce. Popis scény a výpravy. Schvalování uměleckou radou. Opereta nikdy nebyla jejím oblíbeným žánrem. O chystané spolupráci s Janem Vančurou na Janáčkově Osudu, měl jinou představu než režisérka, spolupráci tedy odřekla. Oslovila Karla Zmrzlého, který připravil návrhy do výroby během týdne, a to naprosto vyhovující a krásné. Podrobný popis scény a kostýmů. S Janem Vančurou narátorka přesto později spolupracovala na Lazebníku sevillském. O nesplněném snu inscenovat Věc Makropulos. Čím lidé žijí byla poslední opera Bohuslava Martinů, která nebyla na brněnském jevišti uvedena. Napsána pro televizi. Narátorka s Karlem Zmrzlým ji uvedli ve velké výpravě (hrálo se spolu s Veselohrou na mostě). Hry o Marii uvedla hned po revoluci

	se scénografem Janem Vančurou a tentokrát „byl skvělý“, tuto hru pochopil dokonale. Čtyři opery v jednom večeru, každá tedy byla jiná i výtvarně. Uvedeno na Pražském jaru a natočeno televizí.
2:13:16	Sametová revoluce v JO. Soubor odmítl hrát. Většina byla pro, málo členů souboru se vyhýbalo rozhodnutí. Porevoluční změny znamenaly zrušení stálých míst režisérů, s A. Vaňákovou byla zrušena smlouva. Do divadla přišel (pouze na krátkou dobu) nový šéf – Angličan Graham Buckland. Cavalieri [Svár duše s tělem, narátorka uvádí název O duši a těle] – hrálo se v kostele. Výprava Karla Zmrzlého. Smetanova Hubička a Kát'a Kabanová byly poslední režie v angažmá [podrobněji později v této čtvrt hodině], Turandot už narátorka inscenovala na smlouvu. V Praze v roce 1998 uvedla Dvořákovu Rusalku. Zajímavostí byl titul Jana Nováka Dulcitius – jednoaktová opera o prosazování křesťanství. Lazebník sevillský je těžký na inscenování, tvůrci mají pocit, že této opeře dobře rozumí a je to zrádné. Scéna Jan Vančura, kostýmy jeho žena [Ludmila Švarcová]. Opět s Karlem Zmrzlým uvedla Janáčkovy Výlety páně Broučkovy, měla už za sebou tento titul jako asistentka V. Věžníkoví. Podrobněji o opeře a jejím výkladu – porovnání jednotlivých částí – na Měsíci, mezi Husity. Smetanova Hubička – úpravy prvního jednání, výborné libreto, logicky vystavěné, krásná hudba, přitom měla narátorka pocit, že nebyly zvláštní ohlasy. O problémech aktualizace starých textů. Kát'a Kabanová (1994), zmínka o kostýmech Inez Tuschnerové a o svém týmu Nosek-Tuschnerová-Zmrzlý. „Nebyli nepřátelé alkoholu.“ Kát'a byla poznamenána momentálními osobními problémy všech členů týmu včetně režisérky. Pěvecky moc vydařené: alternace Káti Natalie Romanové a Anda-Louise Bogza, která krásně zpívala česky. Turandot pak zpívala bulharská pěvkyně, Kalaf byl Rus – hodně zahraničních hostů v divadle. Podrobněji k Rusce uvedené v r. 1998 v Praze [viz výše]. Spolupráci s dirigentem Jiřím Bělohlávkem hodnotí narátorka jako nejlepší práci s dirigentem ve své kariéře. Bělohlávek si A. Vaňákovou sám vybral a šéf opery Průdek mu vyhověl. Měla obrovský respekt z Národního divadla. O autorovi kostýmů Josefu Jelínkovi – nebál se kostýmy hodně ozdobit.
2:30:32	Pěvci byli nasmlouvaní Národním divadlem, narátorka do obsazení nemluvila. Rusalka Eva Jenisová v alternaci s Ruskou, která byla „velice dobrá“ [Larisa Tetujev], princ Valentin Prolat a ukrajinský pěvec [Vladimir] Hřiško, Ježibaba Marta Beňáčková a Yvona Škvárová. Dobré podmínky pro práci, ale A. Vaňáková cítila, že by na přípravu potřebovala více času. Pracovala také na Martinů Kytici s Hradišťanem – sólisté, sbor a tanečníci, vzpomíná na pěknou práci s choreografkou Ladislavou Košíkovou. Eva Jiřikovská vytvořila krásné kostýmy. Vedle své práce v divadle narátorka také dlouhodobě učila na brněnské konzervatoři, vyučovala zpěváky operní herectví. Jendou ročně nebo za dva roky nastudovala se studenty napříč ročníky operu. Většinou se hrálo v bývalém operním studiu Miloše Wasserbauera, v Divadle Barka (Královo Pole). Později v Divadle na Orlí. S ohledem na rozdílnou míru talentu a možnosti studentů se volil převážně komediální repertoár – kouzlo nechtěného mohlo vyniknout. O Marii Mrázkové – učila na JAMU pohybovou výchovu v době narátorkčina studia. Dokonale dokázala vystihnout pohybem psychologii postavy, velmi pomáhala začínajícím režisérům i profesorovi Wasserbauerovi. Byl na velká plátna, Mrázková v nich dokázala dokreslit potřebné detaily. Jezdila i do Vídně, kde učila mj. Klause Mariu Brandauera. Byla velmi aktivní, nezdolná a hravá.

	Neprobudila se po operaci, byla velmi milována a jejího pohřbu se účastnilo ohromné množství lidí.
2:43:34	Co na konzervatoři uvedla se studenty. Následuje výčet inscenací (s některými podrobnostmi), které narátorka nastudovala se studenty a dalšími spolupracovníky. [Kompletní seznam viz ofoceně dokumenty ve složce Vaňáková dokumenty.] Smetanova Hubička (1979), Paisiello: Astrologové (1980) – o autorce scény a kostýmu Evě Černé – netradiční nastudování, Wolf-Ferrari: Zvědavé paničky (1983) – nástin děje veselohry, Josef Kohout: Tajné manželství (1985) – použití vyřezaných figurín v kostýmech, zpěv Helena Kaupová-Grospičová, Mozart: Zahradnice z lásky (1987) – dřevěné mobilní kostky scénografa Jaromíra Kocourka – velmi použitelné a použité i v dalších inscenacích, komplet tří malých kusů: Blatný: Domeček, Duchan: Potopa a Martinů: Veselohra na mostě (1989) – hráno pro děti, Hry svatojiřského officia (1990) – v jedné z her - Pláč Matky Boží - zpívala titulní roli studentka Magdalena Kožená, Cimarosa: Tajné manželství (1992) – výměnný zájezd do Freiburgu, výprava většinou Karel Zmrzlý, kostýmy později jeho dcera Kateřina Kerndlová, Hanácké opery (1999) – hráno v podzemí na nově zrekonstruované Malé scéně konzervatoře – jedním ze tří dirigentů byl Jakub Klecker (dnešní vedoucí Katedry dirigování a operní režie), Zámečník: Fraška o kádi + Martinů Veselohra na mostě (2000), Janáčková říkadla + Martinů: Hlas lesa (2001), Čapek-Křička: Dobře to dopadlo + Lupiči a detektivové (2002) – hostování v pražském Disku (DAMU), posledním narátorčiným titulem v Hudebním oddělení byla Noc s Kobr a Štejnem – zainteresování manželé Lejskovi – klavírní duo, on autor hudby, ona – Věra Lejsková – představení propagovala a zapůjčila oponu s vyobrazením Rejvízu, kde libreto Rudolfa Žáka vzniklo. Označení titulu „rekreační opera“, tedy na pomezí opery a muzikálu. Následoval přechod A. Vaňákové z operního oddělení konzervatoře na činoherní, kde vyučovala dějiny divadla. V operním pokračovali Beno Blachut a Tomáš Studený. Blachut poté odešel do Prahy jako dramaturg do ND a Studený šéfoval v Českých Budějovicích a nyní učí. Pak učila u činoherců dějiny divadla – náročné, studium zakončeno maturitou, což byly pro A. Vaňákovou nervy. Od zkoušky z melodramu vyhodila Ivu Bittovou.
3:01:16	V současnosti narátorka vyučuje na JAMU, a to od roku 2016, kdy se na školu vrátila po desetileté pauze. Nejprve učila na herectví, později vedla budoucí režiséry. Absolventi operní režie z prvního období: Monika Bártová-Holá, Beno Blachut, Tomáš Studený, Kristiana Belcredi, Alice Kučerová, Pavel Juráš, [Daniel] Balatka, Magdalena Krčková-Švecová, Rocc Rappl a Bohuslava Kráčmarová. V současné době absolvovala zatím Natálie Gregorová a stále studují Vladimír John, Jana Tajovská a Martin Dostál. Mezi oběma obdobími se mnoho změnilo, a tím i postoj narátorky k výuce. Dnes - odlišné (snazší) shánění informací, streamovací služby divadel, velká nabídka studijních pobytů, dříve se řešilo více teorie, nyní praxe. Změnila se náplň seminářů. Individuální přístup ke studentům, poznání jejich názorů, slabých a silných stránek tvůrčích osobností. Priority práce operního režiséra (hudba, herecký projev, autor a poselství opery) souvisí také s koncepcí inscenace. Jak se tyto hodnoty liší v různých obdobích vývoje umění. Nejdůležitější je téma, myšlenka díla. Takovým způsobem Alena Vaňáková vede své studenty, především musejí umět dokonale rozbor díla, z něhož teprve vychází koncepce a zvolené výrazové prostředky. Problematika

	přepisu zastaralých libret na příkladu Smetanova Dalibora. Musí se zohledňovat provázání textu s notami, které také vyjadřují emoci. Jiný příklad Komenského Labyrint světa a ráj srdce – nová opera studentů skladby. Otázka použití Komenského textu, některé výrazy nesrozumitelné, přesto se rozhodli jen pro drobné úpravy. Konkrétní příklad uvedení Dalibora na jevišti a narátorčin názor na tuto otázku.
3:19:25	KONEC AUDIONAHRÁVKY
VIDEOZÁZNAM	
Stopáž 0:05:46	O projektu s názvem Komorní opera Hudební fakulty JAMU. V rámci nedávno proběhlého festivalu Janáček Brno byly uvedeny dvě na JAMU nově vzniklé opery. Jde o součást projektu, který měl kvůli koronavirové pandemii zatím pouze jeden ročník. Prezentace školy a děl jejích studentů. Představení dvou jednoaktových oper v Divadle na Orlí. Snaha o atraktivitu děl pro mladé lidi. První dílo podle Komenského Labyrintu světa a ráje srdce, nazváno J. A. K. – Z Labyrintu, autorkou hudby i libreta je Noemi Savková. Druhá opera s názvem Kalvárie autorky Markéty Brothánkové – téma problému mezilidské komunikace a odcizení v dnešním světě atd. Probíhají už přípravy na další ročník, přihlášeny čtyři týmy autorů s režiséry. Společná iniciativa JAMU a brněnského Národního divadla.